

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

ณัฐพงศ์ เป็นลาภ*

ดร.ปรีดา ตาสี**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปรับตัว และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการกลุ่มตัวอย่าง คือ คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายที่มีทะเบียนบ้าน และพักอาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบางโหลง จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 81 คน ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา คือ การแจกแจงค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติเชิงอนุมาน คือ การวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลการศึกษา พบว่า การปรับตัวโดยภาพรวมของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่า การปรับตัวด้านร่างกาย ด้านจิตใจ และด้านสิ่งแวดล้อม มีการปรับตัวอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83, 3.73 และ 3.74 ตามลำดับ การปรับตัวด้านสังคมมีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 ส่วนการสนับสนุนทางสังคมโดยภาพรวมอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.31 และสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ได้แก่ การเห็นคุณค่าในตนเอง และการสนับสนุนทางสังคมโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น 0.801 และสามารถร่วมกันพยากรณ์ได้ร้อยละ 64.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการส่งเสริมการประกอบอาชีพ และมีแนวทางในการกระตุ้นให้คนพิการได้เข้าร่วมกิจกรรม รวมถึงการจัดโครงการ หรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหมาะสมกับคนพิการ เพื่อเป็นการส่งเสริมและเพิ่มศักยภาพให้กับคนพิการ พร้อมทั้งควรให้ความสำคัญกับการสนับสนุนทางสังคมในส่วนต่าง ๆ สร้างความตระหนักการเห็นคุณค่าในตนเอง และสนับสนุนการดูแลคนพิการโดยครอบครัว และชุมชนต่อไป

คำสำคัญ : การปรับตัว, คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

* นักศึกษาหลักสูตรสังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2558) คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

**อาจารย์ประจำคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

Factors affecting adaptation of persons with physical disabilities:

A case study of Bang Chalong Subdistrict, Bang Phli District,

Samut Prakan Province, Thailand

Nuttapong Penlap

Dr.Parinda Tasee

Abstract

This survey study aimed to examine the adaptation, and factors affecting adaptation, of persons with physical disabilities through a case study of Bang Chalong Subdistrict, Bang Phli District, Samut Prakan Province, central Thailand. Samples were 81 persons with physical disabilities with domiciles registered in Bang Chalong Subdistrict. Data were collected by questionnaire and analyzed with descriptive statistics through frequency, percentage, mean, standard deviation (SD), and inferential statistics for multiple linear regression analysis.

Results were that the overall adaptation of persons with disabilities was at a high level (with an average score of 3.73). The physical, psychological, and environmental adaptation was at a high level (with average scores of 3.83, 3.73, and 3.74). The social adaptation was at a moderate level (with an average score of 3.57). Social support, self-esteem, and family relationship were at a high level (with average scores of 2.69, 18.31, and 3.98). Factors affecting adaptation of persons with physical disabilities were self-esteem and social support with multiple correlation coefficient at .801. These factors predicted adaptation with a predictive value of 64.1 with statistically significant at the 0.01 level.

These findings suggest that Local administrative organizations should have a career promotion and follow guidelines to encourage people with disabilities to participate in activities, including project arrangement and activities suitable for the disabled, to promote and increase individual potential. Different forms of social support should be stressed to further boost awareness, self-esteem, and supportive care of the disabled by families and the community.

Keywords: Adaptation, Persons with physical disabilities

บทนำ

องค์การอนามัยโลก (2561) ได้มีการประมาณการณ์สถิติคนพิการทั่วโลกโดยจะมีจำนวนคนพิการทั่วโลกกว่า ร้อยละ 15 ของประชากรโลก สำหรับประเทศไทย พบว่า ในปี 2562 สถานการณ์ด้านคนพิการของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ (2562) มีคนพิการที่ได้รับการออกบัตรประจำตัวคนพิการ จำนวน 1,995,767 คน คิดเป็นร้อยละ 3.01 ของประชากรทั้งประเทศ และมีจำนวนคนพิการประเภททางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายเป็นอันดับหนึ่ง มีจำนวน 986,583 คน คิดเป็นร้อยละ 49.43 จากประเภทความพิการทั้งหมด (ข้อมูล ณ วันที่ 1 เมษายน 2562) จากสถิติดังกล่าว จะเห็นได้ว่า คนพิการเป็นประชากรส่วนหนึ่งของประชากรทั้งประเทศ โดยที่คนพิการมีความแตกต่างและหลากหลาย ขึ้นอยู่กับความบกพร่อง ความผิดปกติ หรือข้อจำกัดที่เกิดขึ้นของแต่ละบุคคล ทั้งข้อจำกัดในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม (โครงการสุขภาพคนไทย, 2560) ซึ่งสิ่งเหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาหรือส่งผลกระทบต่อคนพิการที่แตกต่างกัน และทำให้คนพิการได้รับการดูแลและมีการปรับตัวที่แตกต่างกันด้วย

ความพิการที่เกิดขึ้นแสดงให้เห็นถึงข้อจำกัดและอุปสรรคต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับคนพิการ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ส่งผลกระทบต่อคนพิการในการดำเนินชีวิตและการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม รวมถึงส่งผลกระทบต่อไปยั้งครอบครัว ชุมชน และสังคม เมื่อได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลง ทำให้คนพิการต้องมีการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากความ

พิการ โดยที่จะต้องยอมรับและเผชิญกับปัญหาที่เกิดขึ้น เปิดใจกับความพิการ เพื่อที่จะสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข และคนพิการแต่ละคนนั้นย่อมมีการปรับตัวที่แตกต่างกันออกไป ซึ่งคนพิการบางส่วนสามารถปรับตัวได้เป็นอย่างดี ทำให้คนพิการกลุ่มนี้มีความเข้าใจในตนเอง เข้าใจถึงข้อจำกัดและความสามารถของตนเองที่มีอยู่ มีสุขภาพกายและจิตที่ดี มองว่าตนเองมีคุณค่าสามารถพึ่งพาตนเองได้มีสัมพันธภาพกับผู้อื่น และมีทัศนคติที่ดีต่อสังคม แต่ยังมีคนพิการอีกบางส่วนที่ยังไม่สามารถปรับตัวได้ หรือปรับตัวได้ยังไม่ดีพื่อย่อมส่งผลให้คนพิการมีลักษณะที่เก็บตัว ไม่เปิดเผยตนเองต่อสังคม ทำให้ไม่ยอมเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม และเกิดการตีตรา ทำให้การปรับตัวขาดการพัฒนา โดยที่คนพิการจะปรับตัวได้หรือยังปรับตัวไม่ได้ ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลที่มีวิธีการปรับตัวความสามารถในการปรับตัวที่ต่างกัน รวมถึงปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลในการปรับตัวของคนพิการ (กาญจนา เลิศถาวรธรรม, อรพิน สว่างวัฒนเศรษฐ์, 2556; ปิยะพิมพ์ กิตติสุทธธรรม, 2554; ปรีชา จันทรวีชร, 2556; วิทยา วิสูตรเรืองเดช, 2557)

การที่คนพิการจะปรับตัวได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับแต่ละบุคคลที่มีวิธีการปรับตัวความสามารถในการปรับตัวที่ต่างกัน รวมถึงปัจจัยที่เข้ามามีอิทธิพลในการปรับตัวของคนพิการ ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ระยะเวลาที่พิการ จะเห็นได้จากการศึกษาของกาญจนา เลิศถาวรธรรม และอรพิน สว่างวัฒนเศรษฐ์ (2556) พบว่าสถานภาพสมรสและรายได้มีความสัมพันธ์กับการ

ปรับตัว และการศึกษาของอรพิน คำโต (2554) พบว่าอายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา รายได้ มีความสัมพันธ์กับการปรับตัว รวมถึงปัจจัยด้านจิต และทางสังคม ได้แก่ การสนับสนุนทางสังคม การ เห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัว จากการศึกษารายงานของอรพิน ศรีวิชฌนวนานนท์ (2560) พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเอง การ สนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการปรับตัว และการศึกษาของปิยะพิมพ์ กิตติสุทธาธรรม (2554) พบว่า สัมพันธภาพภายในครอบครัว เป็นปัจจัยที่มี ผลในการปรับตัว ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลให้คน พึงการมีการปรับตัวที่แตกต่างกันออกไป เพื่อให้ สามารถดำรงชีวิตบนความพึงการต่อไปได้อย่างมี ความสุข จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อ การปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทาง ร่างกาย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาในเรื่องของ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการ ประเภททางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายในพื้นที่ ตำบลบางโหลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ โดยที่ผลการศึกษานี้จะนำไปเป็นข้อมูลสำหรับ การวางแผนงาน และการพัฒนาบริการอย่าง ต่อเนื่อง รวมถึงเป็นแนวทางในการแก้ปัญหา การจัด โครงการ หรือกิจกรรมในการส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพของคนพิการได้ และเป็นการกระตุ้นการ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมของคนพิการ อีกด้วย เพราะคนพิการประเภทนี้ ต้องมีการปรับตัว ในหลาย ๆ ด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ ในสังคมได้อย่างปกติสุข และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย (Objective)

1. เพื่อศึกษาระดับการปรับตัวของคน พึ่งการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการ ปรับตัวของคนพึ่งการทางการเคลื่อนไหวหรือทาง ร่างกาย

วิธีการดำเนินวิจัย (Method)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ คนพึ่งการทางการเคลื่อนไหว หรือทางร่างกายที่มีทะเบียนบ้านและพักอาศัยอยู่ใน เขตพื้นที่ตำบลบางโหลง จังหวัดสมุทรปราการ มี จำนวน 101 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ คนพึ่งการทางการ เคลื่อนไหวหรือทางร่างกายที่มีทะเบียนบ้านและพัก อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่ตำบลบางโหลง จังหวัด สมุทรปราการ มีความพึงการตั้งแต่ 1 ปี มีอายุ ระหว่าง 18 – 60 ปี ได้จดทะเบียนคนพึ่งการตาม พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคน พึ่งการ พ.ศ.2550 สมัครใจ ยินยอมให้ความร่วมมือใน การตอบแบบสอบถาม สามารถพูด อ่าน เขียน และ เข้าใจภาษาไทยได้ คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ สูตรของ Yamane ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 81 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling)

การศึกษานี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บ รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยชี้แจงรายละเอียดต่าง ๆ รวมถึงอธิบายขั้นตอนและวิธีการตอบ แบบสอบถาม พร้อมตอบคำถาม ข้อสงสัยจนเกิด ความเข้าใจ ให้เวลาในการตัดสินใจก่อนการลงนาม

การลงนามยินยอมเข้าร่วมก่อนการเก็บรวบรวมข้อมูลเสมอ และให้ผู้เข้าร่วมวิจัยตอบแบบสอบถามเป็นการส่วนตัว

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

1. แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของคนพิการประเภททางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 10 ข้อ

2. แบบสอบถามการปรับตัวของคนพิการ เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามทฤษฎีการปรับตัวของRoy (1999) และองค์ประกอบการปรับตัวของ Derogatis (1986) โดยที่ข้อคำถามมีทั้งทางบวกและทางลบ ลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ คือ น้อยที่สุดถึงมากที่สุดประกอบด้วยข้อคำถาม 32 ข้อ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try out) กับคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายในพื้นที่ใกล้เคียง เพื่อหาความเชื่อมั่น โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.83 เกณฑ์การแปลผลคะแนน คือ 1.00 – 2.33 หมายถึงการปรับตัวอยู่ในระดับต่ำ 2.34 – 3.66 หมายถึงการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง และ 3.67 – 5.00 หมายถึงการปรับตัวอยู่ในระดับสูง

3. แบบสอบถามการสนับสนุนทางสังคม เป็นเครื่องมือที่พัฒนาโดย สุชาติ ธารพร (2555) สร้างตามแนวคิดของ House มีข้อคำถามรวม 20 ข้อ แบ่งเป็น 4 ด้าน ด้านละ 5 ข้อ ดังนี้ ด้านอารมณ์ ด้านข่าวสาร ด้านทรัพยากร และด้านการประเมินคุณค่า โดยคำตอบที่ให้เลือกแบ่งออกเป็น 5 ระดับ แบบมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) ตั้งแต่ 0 – 4 คือ ไม่เคยเลยถึงมากที่สุด เกณฑ์การแปลผล

คะแนน คือ 0.00 – 0.80 หมายถึง มีการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำมาก 0.81 – 1.60 หมายถึง มีการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับต่ำ 1.61 – 2.40 หมายถึง มีการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง 2.41 – 3.20 หมายถึง มีการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง 3.21 – 4.00 หมายถึง มีการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูงมาก โดยที่สุชาติ ธารพร (2555) ได้นำเครื่องมือไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่มีคุณสมบัติเดียวกับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.80

4. แบบสอบถามความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของคูเปอร์สมิธ ฉบับผู้ใหญ่ ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 25 ข้อที่ได้รับการแปลและพัฒนาโดยสุรางรัตน์ คงศรี (2547, อ้างถึงใน พรพิมล, 2551) โดยที่ข้อคำถาม แบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ ข้อความเชิงบวก จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ 1, 4, 5, 8, 9, 14, 19 และ 20 และข้อความเชิงลบ จำนวน 17 ข้อ ได้แก่ 2, 3, 6, 7, 10, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 21, 22, 23, 24 และ 25 โดยที่พรพิมล พรแก้ว (2551) ได้นำแบบสอบถามไปทดสอบความเที่ยงกับคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่ศูนย์ฟื้นฟูอาชีพคนพิการพระประแดง จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรคูเดอร์ – ริชาร์ดสัน สูตรที่ 21 ได้ค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.836 การแปลผล ข้อความเชิงบวก หากตอบว่าใช่ ให้คะแนน 1 คะแนน หากตอบว่าไม่ใช่ ให้คะแนน 0 คะแนน สำหรับข้อความเชิงลบ หากตอบว่าใช่ ให้คะแนน 0 คะแนน หากตอบว่าไม่ใช่ ให้คะแนน 1 คะแนน เกณฑ์การแปลผลคะแนน คือ 0.00 – 6.25 หมายถึง มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับ

ต่ำ 6.26 – 12.50 หมายถึง มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ 12.51 – 18.75 หมายถึง มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และ 18.76 – 25.00 หมายถึง มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง

5. แบบวัดสัมพันธภาพในครอบครัว เป็นแบบวัดที่พรณา เจริญสันต์ (2553) นำมาจากรรณรัตน์ ลาวัณและคณะ (2547, อ้างถึงใน พรณา เจริญสันต์, 2553) ที่ได้พัฒนามาจากแนวคิดของแคเรนเดล ซึ่งได้สร้างแบบประเมินสัมพันธภาพในครอบครัวแบบปฐมภูมิ และนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับผู้ที่มีลักษณะคล้ายกับกลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาคเท่ากับ 0.84 มีข้อคำถามทั้งหมด 16 ข้อ โดยที่พรณา เจริญสันต์ (2553) ปรับเฉพาะค่าที่ใช้แทนกลุ่มตัวอย่าง โดยไม่ได้ปรับเนื้อหาสาระของเครื่องมือ มีลักษณะข้อคำถามเป็นมาตราส่วนประมาณ (rating scale) 5 ระดับ ได้แก่ ไม่เคยเลย น้อยครั้ง บางครั้ง บ่อยครั้ง ตลอดเวลา เกณฑ์การแปลผลคะแนน คือ 1.00 – 2.33 หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับไม่ดี 2.34 – 3.66 หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง และ 3.67 – 5.00 หมายถึง สัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้รวบรวมได้มาตรวจสอบความสมบูรณ์ และความถูกต้องอีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ โดยใช้โปรแกรม

สำเร็จรูป SPSS (statistical package for social science) ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา

เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของคณพิการประเภททางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ได้แก่ จำนวน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติเชิงอนุมาน

เพื่อวิเคราะห์ปัจจัยทำนายการปรับตัวของคณพิการประเภททางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย โดยใช้สถิติการวิเคราะห์การถดถอยเชิงเส้นพหุคูณ (Multiple Linear Regression Analysis)

ผลของการวิจัย (Result)

กลุ่มตัวอย่างของคณพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย จำนวน 81 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย(ร้อยละ 60.5) อายุอยู่ในช่วง 46 – 60 ปี (ร้อยละ 55.6) มีสถานภาพสมรสแบบเดี่ยว (ร้อยละ 48.1) ไม่ได้ประกอบอาชีพ (ร้อยละ 45.7) มีรายได้ไม่เกิน 10,000 บาท (ร้อยละ 61.4) โดยที่ลักษณะความเพียงพอของรายได้ ส่วนใหญ่เพียงพอแต่ไม่เหลือเก็บ (ร้อยละ 43.2) มีการศึกษาระดับประถมศึกษา (ร้อยละ 35.8) ไม่มีโรคประจำตัวอื่นๆ (ร้อยละ 59.3) และมีระยะเวลาที่มีความพิการ น้อยกว่า 20 ปี (ร้อยละ 60.5) มีสาเหตุของความพิการที่เกิดขึ้นภายหลัง (ร้อยละ 80.2) ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม (ร้อยละ 71.6) ได้รับการสนับสนุนทางสังคมอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 48.1) โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.69 มีความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองอยู่ในระดับสูง (ร้อยละ 54.3) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 18.31

และมีสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี (ร้อยละ 74.1) มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98

ตารางที่ 1 แสดงค่าคะแนนการปรับตัวของคนพิการจากแบบสอบถามการปรับตัวของคนพิการ โดยจัดกลุ่มตามช่วงคะแนน

ระดับการปรับตัว	จำนวน (คน)	ร้อยละ (%)
(n = 81)		
การปรับตัวอยู่ในระดับต่ำ	-	-
การปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง	40	49.4
การปรับตัวอยู่ในระดับสูง	41	50.6

จากตารางที่ 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการปรับตัวอยู่ในระดับสูง คิดเป็นร้อยละ 50.6 และมีการปรับตัวอยู่ในระดับปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 49.4

ตารางที่ 2 แสดงค่าคะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการปรับตัวของคนพิการ

การปรับตัว	$\bar{X}$	SD.
การปรับตัวด้านร่างกาย	3.83	.547
การปรับตัวด้านจิตใจ	3.73	.614
การปรับตัวด้านสังคม	3.57	.780
การปรับตัวด้านสิ่งแวดล้อม	3.74	.621
การปรับตัวโดยภาพรวม	3.73	.504

จากตารางที่ 2 การปรับตัวโดยภาพรวมของกลุ่มตัวอย่างมีการปรับตัวในระดับสูง (คะแนนเฉลี่ย = 3.73) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน พบว่าการปรับตัวด้านร่างกายอยู่ในระดับสูงที่สุด (คะแนนเฉลี่ย = 3.83) รองลงมาคือการปรับตัวด้านสิ่งแวดล้อม และการปรับตัวด้านจิตใจ อยู่ในระดับสูงเช่นกัน (คะแนนเฉลี่ย = 3.74 และ 3.73 ตามลำดับ) ส่วนการปรับตัวด้านสังคมอยู่ในระดับปานกลาง (คะแนนเฉลี่ย = 3.57)

การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย โดยใช้สถิติ Multiple Linear Regression Analysis

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย โดยใช้สถิติ Multiple Linear Regression Analysis วิธี Stepwise

ตัวแปร	B	SE.(B)	T	p-value	95% CI	
					Lower	Upper
ค่าคงที่ (Constant)	60.951	5.103	11.945	.000**	50.792	71.109
การสนับสนุนทางสังคม	.744	.091	8.135	.000**	.562	.926
ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง	.254	.060	4.250	.000**	.135	.373
R = .801 R ² = .641 Adj.R ² = .632 df = 2 F = 69.734						

** p < 0.01

จากตารางที่ 3 พบว่า การสนับสนุนทางสังคม และความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเป็น .801 และสามารถร่วมกันพยากรณ์การปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายได้ร้อยละ 64.1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

โดยเมื่อคะแนนเฉลี่ยการสนับสนุนทางสังคม เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้คะแนนเฉลี่ยการปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.744 คะแนน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคะแนนเฉลี่ยความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเอง เพิ่มขึ้น 1 คะแนน จะทำให้คะแนนเฉลี่ยการปรับตัวเพิ่มขึ้น 0.254 คะแนน

การอภิปรายผล (Discussion)

จากผลการศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย : ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลบางโฉลง อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งผลการศึกษาสามารถนำมาอภิปราย ดังนี้

4.2.1 การปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

จากการศึกษาการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย พบว่า คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายมีการปรับตัวโดยรวมอยู่ในระดับสูง โดยการปรับตัวทางด้านร่างกายมากที่สุดเท่ากับ รองลงมาคือการปรับตัว

ด้านสิ่งแวดล้อม การปรับตัวด้านจิตใจ และการปรับตัวด้านสังคม สอดคล้องกับการศึกษาของวิทยาสตรเรืองเดช (2557) พบว่า มีระดับการปรับตัวในระดับมาก และมีความใกล้เคียงกับการศึกษาของพิมพ์ภัทร ต้นทิทวิวัฒน์ (2559) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการปรับตัวต่อการเจ็บป่วยโดยรวมอยู่ในระดับดี แต่ไม่สอดคล้องกับการศึกษาของของกาญจนา เลิศถาวรธรรม และและอรพิน สว่างวัฒนเศรษฐ์ (2556) พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการปรับตัวอยู่ในระยะกำลังปรับตัว และการศึกษาของอรธพล ศรีชีษณวรานนท์ (2560) พบว่าระดับการปรับตัวของคนพิการบาดเจ็บไขสันหลังอยู่ในระดับการปรับตัวปานกลาง

4.2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย

เมื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลที่มีอิทธิพลต่อการปรับตัว ได้แก่ รายได้ ปัจจัยด้านจิตใจ คือ การเห็นคุณค่าในตนเอง และปัจจัยด้านสังคม คือ การสนับสนุนทางสังคม

การสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายสอดคล้องกับการศึกษาของผู้วิจัยหลายท่าน ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาของอรธพล ศรีชีษณวรานนท์ (2560) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของคนพิการบาดเจ็บไขสันหลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมา

การศึกษาของวิทยา วิสูตรเรืองเดช (2557) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่ได้รับผลกระทบจากอุบัติเหตุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 รวมถึงการศึกษาของวิชุดา ครุทอง (2559) พบว่า การสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของผู้ใหญ่ที่มีภาวะสายตาเลือนรางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และมีความใกล้เคียงกับการศึกษาของปริษา จันทรวรร (2556) พบว่า ปัจจัยภายนอกที่ช่วยในการปรับตัว ได้แก่ การให้กำลังใจ การให้การยอมรับ ไม่ปิดกั้นโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรม ให้ความรู้และประสบการณ์ที่ดีในด้านอาชีพ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ถือเป็นการสนับสนุนทางสังคมให้กับคนพิการได้ด้วยเช่นกัน ซึ่งจะเห็นได้ว่าการสนับสนุนทางสังคมมีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการ เพราะว่าการสนับสนุนทางสังคมเป็นแรงผลักดันภายนอกที่ส่งเสริมให้คนพิการสามารถปรับตัวได้ง่ายมากขึ้น และส่งเสริมให้เกิดกำลังใจในยามที่คนพิการเกิดความท้อแท้ เบื่อหน่ายให้กลับมาสู่ความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ซึ่งการสนับสนุนทางสังคม ทำให้คนพิการสามารถตอบสนองความต้องการ ทำให้เกิดการพึ่งตนเอง เกิดแรงจูงใจในการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทำให้คนพิการสามารถปรับตัว และเผชิญกับสภาวะแวดล้อม ต่าง ๆ ได้ง่ายขึ้น (พรณา เจริญสันต์, 2553; วิทยา วิสูตรเรืองเดช, 2557)

การเห็นคุณค่าในตนเอง มีอิทธิพลต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกายซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรรถพล ศรี

ชีษณูรานนท์ (2560) พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองมีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของคนพิการขาดเจ็บไขสันหลังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ต่อมาการศึกษาของวิทยา วิสูตรเรืองเดช (2557) พบว่า การเห็นคุณค่าในตนเองเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่ได้รับผลกระทบจากอุบัติเหตุอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และการศึกษาของปริษา จันทรวรร (2556) พบว่า ปัจจัยหนุนเสริมที่ช่วยในการปรับตัวในส่วนของปัจจัยภายใน ได้แก่ การเห็นคุณค่าและการนับถือตนเอง มีความรู้ความเข้าใจในตนเอง ความสามารถในการปรับตัว และมีความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นต้น โดยคนพิการเป็นบุคคลที่ต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงภายใต้ข้อจำกัดความสามารถด้านต่าง ๆ ซึ่งอาจทำให้เกิดความรู้สึกด้อย หรือสูญเสีย คนพิการที่เห็นคุณค่าในตนเอง จะมีความสามารถในการเผชิญอุปสรรคในชีวิต มีความมั่นใจ และความเข้มแข็งมากขึ้น ไม่รู้สึกไร้คุณค่า มีความพึงพอใจในตนเอง ลดอาการซึมเศร้า และความกังวลใจ ซึ่งทำให้สุขภาพกายและจิตดีขึ้น ส่งผลให้เกิดความยอมรับนับถือตนเอง มองเห็นว่าตนเองสามารถทำประโยชน์ และมีศักยภาพที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ให้กับสังคมได้ เมื่อสังคมเปิดโอกาส พวกเขาจะกระทำกิจกรรมต่าง ๆ จนประสบความสำเร็จ ซึ่งทำให้คนพิการสามารถปรับตัวได้ (วิทยา วิสูตรเรืองเดช, 2557; นริสา วงศ์พนารักษ์, 2558)

ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาในครั้งนี้ พบว่า คนพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ไม่ได้ประกอบอาชีพ รวมถึงส่วนใหญ่ไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคม องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการกระตุ้นให้คนพิการได้เข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมมากขึ้น เช่น กิจกรรม โครงการที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้จัดขึ้นหรือการเข้าร่วมชมรม คนพิการที่มีการขับเคลื่อนโดยคนพิการในพื้นที่ โดยมีนักสังคมสงเคราะห์เป็นผู้สนับสนุน ให้คำปรึกษา แนะนำ เพื่อที่จะให้คนพิการมีความเข้มแข็ง และสามารถพึ่งพาตนเองได้

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ควรมีการจัดโครงการฝึกอาชีพที่เหมาะสมกับคนพิการ เพื่อคนพิการจะสามารถนำไปต่อยอดในการหารายได้ต่อไป โดยที่มีการจัดหาวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับการประกอบอาชีพ รวมถึงมีคำแนะนำเกี่ยวกับการกู้ยืมเงิน เพื่อเป็นทุนประกอบอาชีพของคนพิการที่สามารถยื่นเอกสารได้ที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด

3. แม้ว่าการศึกษาในครั้งนี้ จะพบว่า การปรับตัว การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับดี แต่ยังมีกลุ่มตัวอย่างที่มีการปรับตัว การสนับสนุนทางสังคม การเห็นคุณค่าในตนเอง และสัมพันธภาพในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลางหรืออยู่ในระดับต่ำ ต้องได้รับการจัดการที่เหมาะสม เช่น การให้คำแนะนำ การส่งต่อ การเยี่ยมบ้าน เพื่อที่จะประเมินให้รอบด้านมากขึ้น

4. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการประสานงาน หรือเชื่อมโยงกับหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง ทั้งหน่วยงานราชการ ภาคเอกชน หรือหน่วยงานอื่นๆ เช่น โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล โรงพยาบาลอำเภอ โรงพยาบาลในพื้นที่ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัดสมุทรปราการ ผู้นำชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) เป็นต้น เพื่อเป็นการเชื่อมโยงแหล่งทรัพยากรในการให้ความช่วยเหลือคนพิการในพื้นที่ และเป็นการสนับสนุนทางสังคมในด้านต่างๆ ที่คนพิการอาจเข้าไม่ถึง หรือมีความยากลำบากในการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น การจัดหางาน อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวก การให้ความรู้เกี่ยวกับการดูแลคนพิการ การให้กำลังใจ หรือการเสริมพลังอำนาจในการดูแลตนเอง เป็นต้น

5. ภายในชุมชนควรมีการสร้างทัศนคติที่ดีต่อตนเองของคนพิการ และต่อคนพิการของทุกคนในชุมชน โดยเป็นการสร้างความเข้าใจ การยอมรับ การเห็นคุณค่าในตนเองหรือผู้อื่น และเปิดโอกาสให้กับคนพิการในการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ในพื้นที่ และการปลูกฝังการดูแลคนพิการโดยครอบครัว และชุมชนโดยรวม

6. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีการปรับปรุงฐานข้อมูลคนพิการในพื้นที่ให้มีความเป็นปัจจุบัน และเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ให้ครอบคลุมทั้งในรูปแบบประเภทความพิการ ปัญหาและความต้องการของคนพิการแต่ละประเภท รวมถึงการให้ความช่วยเหลือจากทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน

บรรณานุกรม

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. (2562). รายงานข้อมูลสถานการณ์ด้านคนพิการในประเทศไทย. สืบค้นเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2562 จาก www.dep.go.th/Content/View/4232/1
- กาญจนา เลิศถาวรธรรม และอรพิน สว่างวัฒนเศรษฐ์. (2556). รายงานการวิจัย การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้ากับพฤติกรรมของคนพิการทางการกายและการเคลื่อนไหวในเขตอำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี. ราชบุรี : วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ราชบุรี.
- โครงการสุขภาพคนไทย. (2560). เสริมพลังกลุ่มเปราะบาง สร้างสังคมที่ไม่ทอดทิ้งกัน. สุขภาพคนไทย 2560. นครปฐม: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นริสา วงศ์พนารักษ์. (2558). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเห็นคุณค่าในตนเอง การสนับสนุนทางสังคมกับคุณภาพชีวิตของคนพิการในเขตเมือง. วารสารพยาบาลทหารบก, 16(3) : 14-22.
- ปรีชา จันทรวีชร. (2556). การหนุนเสริมของครอบครัวและชุมชนในการปรับตัวของคนพิการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ปิยะพิมพ์ กิตติสุทธธรรม. (2554). การยอมรับและการปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่เกี่ยวข้องกับบทบาทของครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรนภา เจริญสันต์. (2553). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพชีวิตของคนพิการทางการกายและการเคลื่อนไหวในจังหวัดสมุทรปราการ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรพิมล พรแก้ว. (2551). ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองของคนพิการทางการเคลื่อนไหว: กรณีศึกษาในคนพิการวัยทำงานที่กำลังเข้ารับการฝึกอาชีพ. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ.2550. (2550, 27 กันยายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 124 ตอนที่ 61 ก. หน้า 8-24.
- พิมพ์ภัทร ตันติทวีวัฒน์. (2559). ปัจจัยทำนายนการปรับตัวของผู้รอดชีวิตจากโรคหลอดเลือดสมอง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชุดา ครุทอง. (2559). ปัจจัยทำนายนการปรับตัวของผู้ใหญ่ที่มีภาวะสายตาสั้นเรื้อรัง. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. นครปฐม :มหาวิทยาลัยมหิดล.
- วิทยา วิสูตรเรืองเดช. (2557). การปรับตัวของคนพิการทางการเคลื่อนไหวที่ได้รับผลกระทบจากอุบัติเหตุ. ดุษฎีนิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา.

- สุชาติ ธารพร. (2555). ความสัมพันธ์ระหว่างอาการ การสนับสนุนทางสังคมและคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งศีรษะและคอเพศชายภาคใต้ขณะได้รับรังสีรักษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อรพิน คำโต. (2557). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการปรับตัวของผู้ป่วยโรคซึมเศร้าวัยผู้สูงอายุ. วารสารการพยาบาลจิตเวชและสุขภาพจิต, 28(2) : 74-87.
- อรรถพล ศรีวิชญ์วรานนท์. (2560). ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัวของคนที่การบาดเจ็บไขสันหลังในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ. นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหิดล.
- Derogatis, L. R. (1986). The psychosocial adjustment to illness scale (PAIS). *J Psychosom Res*, 30(1) :77-91.
- Roy, C., & Andrews, H. A. (1999). *The Roy adaptation model* (2nd ed.) Stamford, CT: Appleton & Lange.
- World Health Organization. (2018). *Disability*. Retrieved January 22, 2019, from <https://www.who.int/disabilities/en/>